

Vládní program se zadrhl. Firmy už řadu měsíců čekají na více než dva tisíce kvalifikovaných pracovníků ze zahraničí

2.8.2023 - | Hospodářská komora ČR

Dlouhé měsíce až dva roky čekají zaměstnavatelé na příchod pracovníků ze zahraničí.

Kvůli nízko nastaveným kvótám se do vládního programu na zrychlený příjem kvalifikované pracovní síly ze zahraničí podařilo letos vyřídit jen polovinu žádostí uchazečů. Na zařazení do programu čeká už přes dva tisíce pracovníků, řada z nich nakonec odejde pracovat do zemí se vstřícnějším přístupem a menší byrokracií.

Hospodářská komora je jednotným centrálním místem pro sběr, kontrolu a zařazování žádostí zaměstnavatelů do vládního Programu kvalifikovaný zaměstnanec. Vyřizuje více než 80 % všech žádostí firem v zemi. **Letos si u ní firmy podaly žádosti o 4 474 pracovníků, které si vyhledaly v zahraničí podle jejich odbornosti a pracovních zkušeností. Aktuálně ale 2 191 z těchto uchazečů stále čeká, až se jejich žádostmi o pracovní povolení začnou české úřady zabývat,** někteří uchazeči čekají dokonce už od loňska a řadu měsíců zřejmě ještě čekat budou. Jde zejména o stovky pracovníků z Indie, Filipín, Mongolska a Kazachstánu, které firmy potřebují na dokončení zakázek.

„Mnohým těmto uchazečům, kteří projeví zájem v České republice pracovat, kvůli zdlouhavému administrativnímu procesu po několika měsících dojde trpělivost a za prací odcestují do jiných evropských zemí, kde vyřízení zaměstnaneckých karet trvá podstatně kratší dobu. Připravujeme se tak o pracovníky ze zahraničí, o svou konkurenceschopnost a miliardové příjmy do státní kasy, které dnes potřebujeme více než kdy jindy,“ uvedl prezident Hospodářské komory Zdeněk Zajíček.

Hospodářská komora žádosti firem zpracovává do jednoho až tří dní. *„Garantujeme státu, že vše je po administrativní stránce správně připraveno, takže posouzení žádosti a vydání povolení může probíhat rychle,“* vysvětluje viceprezident Hospodářské komory Tomáš Prouza.

Přesto se ale na pracovníky z Indie kvůli nízko nastaveným kvótám čeká **až dva roky**, z Mongolska a Kazachstánu **jeden rok**. Nejrychleji úřady zpracovávají žádosti o zaměstnanecké karty uchazečů z Filipín, kde administrativní proces trvá **asi půl roku**. **Do tří měsíců** se vyřizují žádosti o pracovníky ze Srbska, Severní Makedonie, Moldavska, Arménie nebo Gruzie.

„Jiné evropské země, se kterými o kvalifikované pracovníky soutěžíme, ale rozhodují řádově rychleji, některé dokonce umožňují potenciálním zaměstnancům přijet na turistické vízum a veškerá administrativa spojená se zaměstnáním probíhá až po jejich příjezdu na místě,“ dodává Tomáš Prouza.

Kvůli vyčerpanému trhu práce a nedostatku kvalifikované pracovní síly přitom firmám roste počet nedokončených zakázek, prodlužují se lhůty jejich dokončení, a tím pádem se prodražuje i jejich realizace. Radě firem tak nezbyvá nic jiného než nové zakázky odmítat a přenechávat je konkurenci v okolních zemích.

„Zatímco Polsko a další země masivně investují do svého rozvoje, čímž se v těchto státech rychleji

zvyšuje životní úroveň, České republice ujíždí vlak. **Chceme-li udržet konkurenceschopnost i životní úroveň a má-li vláda ambice začít masivně investovat do strategicky důležitých oblastí, jako jsou energetika, doprava nebo vzdělávání, bude potřeba tento program zásadně zrychlit,**“ naléhá Zdeněk Zajíček. Hospodářská komora je proto připravena na zářijovém jednání Vládního výboru pro strategické investice předložit **návrhy na úpravu programu.**

Nedostatek zaměstnanců na trhu práce je přitom dlouhodobě neřešený strukturální problém české ekonomiky, způsobený hlavně demografickým vývojem, který nemá v současnosti prakticky jiné řešení než dovoz pracovníků ze zahraničí.

Podle dat Úřadu práce ČR zaměstnavatelé v současnosti postrádají na 300 tisíc pracovníků. Více než tři pětiny zaměstnavatelů ale spoléhají i na jiné způsoby nábory zaměstnanců, proto volná pracovní místa na pobočkách úřadu práce ani neohlašují.

Hospodářská komora předpokládá, že do deseti let na trhu práce ubude dalších 240 tisíc ekonomicky aktivních lidí. Zintenzivní se tak nepříznivý dopad nedostatku pracovní síly na výkonnost české ekonomiky. **Stále větším problémem přitom je, že firmám už chybí i zaměstnanci na méně kvalifikovaných pozicích.**

*„Neexistuje ekonomika s čistě kvalifikovanou pracovní silou. To by bylo možné pouze za předpokladu, že by kvalifikovaní zaměstnanci pracovali na méně kvalifikovaných pozicích, a tedy s nižšími mzdami, a to přece nechceme. **Kvalifikovaná pracovní síla vždy bude potřebovat zázemí v podobě méně kvalifikované.** Žádná země ani žádná firma se neobejde bez pracovníků, jako jsou uklízeči, pomocníci v domácnostech, hotelích, administrativních a průmyslových objektech, pomocní pracovníci ve stravovacích službách nebo montážní dělníci ve výrobě. Na pomocných silách ze zahraničí stojí i český zdravotnický a sociální systém,“* zdůrazňuje viceprezident Hospodářské komory Tomáš Prouza. Vláda by proto i podle něj měla zohlednit potřeby zaměstnavatelů.

Od července letošního roku se měla zvýšit kvóta pro pracovníky z Filipín (o 3 000 za rok) a z Mongolska (o 2 000 za rok). **Na to ale stále nejsou kapacitně připravené české zastupitelské úřady, proto bude program fakticky rozšířen až od ledna 2024.**

Podle odhadů Hospodářské komory cizinci, kteří už ve firmách pracují prostřednictvím vládního Programu kvalifikovaný zaměstnanec, **odvádějí do státní kasy spolu se zaměstnavateli jen na odvodech daní, sociálního a zdravotního pojištění 23 miliard korun ročně a další miliardy stát získává z jejich spotřeby.** Každý uchazeč má navíc povinnost státu při podání žádosti o zaměstnaneckou kartu zaplatit správní poplatek 5 tisíc korun, což z velké části pokrývá platy státních úředníků věnujících se této agendě.

Hospodářská komora už dříve uvedla, že státní kasa kvůli rekordnímu počtu neobsazených míst jen v roce 2018 trátila nejméně 84 miliard korun na daních a odvodech, v roce 2019 ztráty dosáhly přibližně 110 miliard korun.

*„Letos se podle našich odhadů budou ztráty na příjmech státu pohybovat okolo 150 mld. korun, **kteří by vyřešily významnou část problému veřejných financí.** Pokud by vláda konečně otevřela náš pracovní trh, nemusela by škrtnout podporu zaměstnaneckých benefitů, investice do výzkumu či sociální programy,“* připomíná Tomáš Prouza.

Největší poptávka zaměstnavatelů je po technicky orientovaných pracovnících, jako jsou kovodělníci nebo strojírenští dělníci. Chybí řemeslníci, firmy postrádají ale i pekaře, cukráře, kuchaře, řezníky, švadleny, ošetřovatele skotu, přetrvává vysoká poptávka po skladnících a řidičích, např. vysokozdvížných vozíků či nákladních vozidel.

https://www.komora.cz/press_release/vladni-program-se-zadrhl-firmy-uz-radu-mesicu-cekaji-na-vice-nez-dva-tisice-kvalifikovanych-pracovniku-ze-zahranici